

К О Д Е К С
НА ЕТИЧНОТО ПОВЕДЕНИЕ
на военнослужещите и цивилните служители от Института по отбрана
„Професор Цветан Лазаров”

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1.1. Предпоставки:

Ръководството на Института по отбрана „Професор Цветан Лазаров” въвежда добрите управленски практики и създава среда за развитие и утвърждаване на адекватни ценности, морал и поведение на военнослужещите и цивилните служители от института. За да се повиши резултатността от работата на служителите от института, свързана с отбранителната политика на министерството, тя следва да се провежда в условията на прозрачност, отчетност и отговорност и да е с ясно формулирана антикорупционна насоченост. Правилата на етично поведение отиват отвъд и не могат да бъдат изцяло регламентирани с изискванията на съществуващите закони.

Работещите в Института по отбрана „Професор Цветан Лазаров” трябва да притежават морални ценности и да следват Кодекса на етично поведение на военнослужещите и цивилните служители на Министерство на отбраната и Кодекса на етично поведение и професионални стандарти, които да утвърждават доверието и респекта на обществото към структурата, институцията и към водената политика на национална сигурност и отбрана.

1.2. Цел:

Основната цел на настоящия документ е да се посочат принципите на приетото и очаквано от всички служители в Института по отбрана „Професор Цветан Лазаров” поведение, както по отношение на бизнес контактите, така и при взаимоотношенията на работното място, за предотвратяването на корупционни практики и пораждането на конфликт на интереси.

Взаимоотношенията между служителите на Института по отбрана „Професор Цветан Лазаров” и представителите на бизнеса трябва да бъдат поставени както на законова, така и на етична основа. В този смисъл финансовата и практическа полза при сключването на обществените поръчки не трябва да бъдат постигнати с цената на компромис със стандартите на почтеността и коректното поведение. От изключително значение е не само запазването, но и развиването на високите морални и етични стандарти на поведение на отделните служители на института, на членовете на екипите от Министерство на отбраната, работещи с външни контрагенти, както и на техния обществен образ като цяло.

1.3. Определения:

Бизнес контакт означава контакт между служител (военнослужещ или цивилен) с един или повече представители на бизнеса и/или частни лица в официален контекст или в контекст, свързан с ролята на служителя в качеството на представител на Института по отбрана „Професор Цветан Лазаров”, като клиент на съществуващ или потенциален доставчик при закупуването на стоки и услуги, преговори за възлагане на договор, покани за участие в тръжни процедури, ползване на консултантски услуги и изпълнение на проекти. Бизнес контактът обхваща и ситуации, в които служителят представлява Института по отбрана „Професор Цветан Лазаров” в качеството си на доставчик.

Конфликт на интереси възниква, когато служител (военнослужещ или цивилен) има частен интерес или е свързано лице и това може да повлияе върху безпристрастното и обективно изпълнение на правомощията или задълженията му по служба.

Възможни сфери на конфликт на интереси в дейността на Института по отбрана „Професор Цветан Лазаров” – при участие на експерти от института в комисии за провеждане на търгове на МО и в работни групи за възлагане и контролиране изпълнението на контракти с фирми-производители за доставката на въоръжение, оборудване и бойна техника; при изготвянето на технически спецификации, анализи, становища и програми за полигонни и войскови изпитания на отбранителни продукти - производство на определени фирми и концерни; при сертифициране и надзор на отбранителни продукти - производство на български и чуждестранни производители; при сертифицирането и надзора на системите за управление на качеството; при изготвянето на програми и методики за лабораторни и специализирани изпитвания на въоръжение, техника и тилови имущества, произведени от определени фирми; при проверка и калибриране на средства за измерване; при сертификация летателната годност и при регистрация на военни въздухоплавателни средства и въздухоплавателни средства на МВР; при извършването на дейности по осигуряване на качеството и по държавната гаранция по качеството; при одитиране на процеса за удължаване ресурса на авиационна техника и авиационни управляеми ракети.

Частен интерес е всяка облага от материален или нематериален характер за лице, заемащо публична длъжност, или за свързани с него лица, включително всяко поето задължение. (съгласно Закона за предотвратяване и разкриване конфликта на интереси).

Свързани лица - по смисъла на § 1. (1) и (2) от Търговския закон (ДВ, бр. 63 от 1994 г.), по смисъла на § 1 от Допълнителна разпоредба на Закона за държавния служител (ДВ, бр. 95 от 2003 г., доп. - ДВ, бр. 30 от 2006 г.), съгласно Закона за предотвратяване и разкриване конфликта на интереси).

Облага е всеки доход в пари или в имущество, включително придобиване на дялове или акции, както и предоставяне, прехвърляне или отказ от права, получаване на привилегия или почести, получаване на стоки или услуги безплатно или на цени, по-ниски от пазарните, помощ, глас, подкрепа или влияние, предимство, получаване на или обещание за работа, подарък, награда или обещание за избягване на загуба, отговорност, санкция или друго неблагоприятно събитие.

1.4. Етични принципи:

1.4.1. Лоялност;

Професионалната дейност на военнослужещите и цивилни служители на Института по отбрана „Професор Цветан Лазаров” е насочена към укрепване на националната сигурност и отбраната на страната и по никакъв начин не може да накърнява интересите на Република България.

1.4.2. Отговорност;

Служителите на Института по отбрана „Професор Цветан Лазаров” трябва да бъдат водени от съзнанието за професионалната отговорност, която имат към националната сигурност и отбраната на страната. Те носят морална отговорност за качеството и последиците от професионалните си действия, както и за това компетентността им да бъде използвана в служба на националните интереси.

1.4.3. Почтеност;

Почтеността и коректността в служебните отношения на цивилните служители и военнослужещите в Института по отбрана „Професор Цветан Лазаров” са базисни за неговата дейност. Това означава честно и безпристрастно поведение, уважение към колегите, коректност при използване на правомощията, квалификацията, компетентността и професионалните им контакти. Експертните оценки и мнения трябва да бъдат честни, точни и обективни.

1.5. Прилагане на етичните принципи;

1.5.1. Специална отговорност на контролиращите и сертифициращите органи;

Контролиращите и сертифициращите органи на Института по отбрана (Централна лаборатория за измервателна техника, Централна изпитвателна лаборатория за тилово имущество, Изпитвателна лаборатория на Министерството на отбраната, Лаборатория за изпитване на средства за индивидуална балистична защита, Лаборатория за изследване на информационните технологии и пр.), на всички нива носят отговорност относно контрола по спазването на настоящите принципи за етично поведение. Акцентът върху етичността е преди всичко отговорност на ръководството, защото ръководителите оказват съществено влияние чрез своите думи, действия и начин на управление върху културата и нормите на

поведение в института. Това важи и за контролиращите структури по отношение начина на подход към нарушенията на принципите на етично поведение.

1.5.2. Индивидуална отговорност;

Служителите (военнослужещи и цивилни) са задължени да са запознати с настоящия Кодекс на етично поведение, както и с други разпоредби, принципи и указания, имащи отношение към заеманата от тях длъжност във всеки един момент, както и да носят лична отговорност за стриктното им съблюдаване. Служителят, в това си качество, носи и споделена отговорност за създаването на работна среда, в която колегиалната бдителност относно свързани с етичността въпроси служи като подкрепа и осигуряване на качеството на ежедневната работа. Служителите се задължават да уведомяват работодателя си за нарушения, които могат да доведат до щета или загуба. В случай, че служител се съмнява дали дадено действие или ситуация е в границите на приемливото, то той отнася този въпрос към прекия си началник. При затруднения да направи това, служителят може да повдигне въпроса и посредством специален канал за сигнализиране.

1.6. Приемливо и неприемливо поведение;

Основна етична норма на служителите (военнослужещи и цивилни) е да не допускат да се водят от лични симпатии или антипатии, собствени съображения или от финансови облаги за близък роднина. Приемливото поведение на служителите трябва да бъде в рамки, изключващи такова влияние или действията им да не бъдат подозрение за оказването на такова. По тази причина, при всички бизнес контакти служителят трябва да подхожда професионално. Въпросите, които е добре да си задават служителите, са: „Тези връзки и взаимоотношения легитимни ли са? Могат ли да станат публични, да бъдат отразени в медиите и да представляват свободностъпна информация в рамките на института? Морален ли е изборът на действие?“.

Неприемливо поведение е приемането на подаръци или услуги с недвусмислено предназначение, които е възможно да повлияят на препоръките или решенията по неуместен начин. Дали даден подарък е оказал в действителност влияние върху даден служител или не, е без значение при определянето на неговото поведение като неприемливо.

2. ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ

2.1. Правила;

Военнослужещите и цивилните служители на Института по отбрана следва да не приемат и да не способстват за приемането, както за себе си, така и за други лица, на подаръци, пътувания, настаняване в хотел, оказване

на гостоприемство, отстъпки, заеми или други облаги или услуги, които водят до или за които подаряващият планира да доведат до оказване на влияние върху служебните им действия.

Служителите на Института по отбрана „Професор Цветан Лазаров” не следва да ползват положението си, с цел придобиване за себе си или за други лица, на облаги.

В случай, че на служител от Института по отбрана „Професор Цветан Лазаров” бъде предложен подкуп или бъде направен нерегламентиран опит негово решение или позиция да бъде повлияно в интерес на определен икономически субект, той е длъжен да докладва писмено.

Служителите на Института по отбрана „Професор Цветан Лазаров” следва да не дават или предлагат, като част от изпълнението на задълженията си, подаръци или други услуги, които водят до или за които се планира да доведат до оказване на влияние върху служебните действия на приемащия. Те не трябва да допускат наличието или възникването на конфликт на интереси, който може да повлияе върху безпристрастното и обективно изпълнение на правомощията или задълженията им по служба.

Служителите на Института по отбраната трябва да не използват служебното си положение и да влияят по начин, който би облагодетелствал определен участник, при изготвянето на спецификации и задания за обществени поръчки. Тези от тях, участващи в комисии по разглеждането на оферти за обществени поръчки, не трябва да допускат неравнопоставеност на участващите в търговете за възлагането на обществени поръчки.

Служителите от Института по отбрана „Професор Цветан Лазаров”, имащи по силата на служебното си положение достъп до чувствителна търговска информация, чието разгласяване може да навреди на определени икономически субекти или да обогати неправомерно други, не следва да разгласяват публично тази информация или да я споделят с лица, служебно положение на които не налага да бъдат запознати с нея.

2.2. Мерки;

В Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България са залегнали категорични изисквания и предписания, които имат за цел да предотвратят наличието или възникването на конфликт на интереси:

Военнослужещите са длъжни да декларират по реда на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси всеки частен интерес, който имат във връзка с функциите на структурата, в която служат;

Цивилните служители са длъжни да декларират по реда на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси всеки частен интерес, който имат във връзка с функциите на структурата, в която работят и изпълняват служебните си задължения;

Военнослужещите и цивилните служители са задължени да информират по служебен ред, чрез пояснителна записка, за проведени бизнес контакти, като посочат чия е инициативата, обсъжданите теми и изразените становища.

Членовете на комисии, на журито и консултантите, участващи в процедурите по Закона за обществените поръчки задължително декларират, че нямат материален интерес от възлагането на обществената поръчка на определен кандидат или участник, че не са „свързани лица” по смисъла на Търговския закон с кандидат или участник в процедурата или с посочените от него подизпълнители, както и с членове на техните управителни или контролни органи, и че нямат частен интерес по смисъла на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси от възлагането на обществената поръчка.

3. ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ НАРУШЕНИЯТА

3.1 Последствия за кариерата;

Нарушенията на нормите на поведение, отнасящи се до бизнес контактите, могат да имат последствия за кариерата на нарушителя. За такива последствия нарушението на закона не е задължителна предпоставка, а е достатъчно само да съществува нарушение на нормите на приемливото поведение, разписани в настоящия Кодекс на етично поведение. При ръководните длъжности се очаква съблюдаване на високи етични норми, като се има предвид, че заемащите ги служители се явяват модели за подражание. Служителите на ръководни длъжности имат съществено влияние върху вътрешната култура и поведенческите норми в структурите, в които служат. Това означава, че е необходимо не просто спазване на законовите ограничения - ако чрез поведението си даден служител покаже невъзможност или нежелание да отговори на изискуемите за нивото му норми на етично поведение, то той не притежава квалификациите или личностните характеристики, необходими за заемането на ръководна длъжност.

Относно изискванията за безпристрастност, при наличие или възникване конфликт на интереси, всеки военнослужещ или цивилен служител следва да бъде лишен от правото да подготвя основанията за дадено решение или да взема решение по даден административен случай, при положение, че той лично, или свързани с него лица, е/са страна по даден казус/сделка или в ситуация, че служителят е законен представител или посредник на страна по даден случай. От особена важност е да се знае, че даден служител ще бъде лишен от това право при положение, че има каквито

и да е други обстоятелства, които е възможно да нарушат доверието в неговата безпристрастност. Внимание следва да се обръща и на това дали решението по конкретния случай може да доведе до евентуално предимство, загуба или неудобство лично на него или на друго заинтересовано лице, с което има лични взаимоотношения.

3.2 Отговорност за последващи действия спрямо нарушения на правилата и нормите на поведение;

Работодателят носи отговорност за иницирането и/или предприемането на ответни действия срещу служител на института, нарушил съществуващите правила или норми на поведение. Процедурата по делото и лицето, произнасящо решението варират, в зависимост от сериозността на деянието, избраната форма на ответни действия, старшинство на заеманата длъжност.

3.3. Прилагат се санкции и виновният служител се предлага за търсене на наказателна отговорност, съгласно Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, Закона за администрацията, Закона за държавния служител и Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.